

НЯПРОСТЫ ШЛЯХ ДА ОПЕРЫ

Такая знаёмая, такая цудоўная музыка Пятра Ільіча Чайкоўскага акупае нас у святочную атмасферу шляхетнага балю. Таццяну Ларыну не пазнаць. Багата апрапуната, прыгожая, упэўненая ў сабе, яна ідзе пад руку з сівым імпазантным генералам, які, здаецца, не можа надыхацца каханнем да жонкі. У ролі Грэмін — уладальнік прыгожага баса з яркім тэмбрам, саліст беларускай оперы Алег Мельнікаў.

Новая імя? У пэўным сэнсе — так.

Спявак нарадзіўся і вырас у Мінску. "Мае бацькі, — гаворыць ён, — рабочыя. Абое любяць спяваць. У бацькі — барытон, у маці — сапрана. Наогул, у нашай сям'і ніводнае свята не абыходзіцца без спеваў".

Шлях да мастацтва быў у Алега нялёгка. Жаданне прысвяціць сваё жыццё музыцы праявілася ў яго ўжо ў шасцігадовым узросце. Неяк хлопчык глядзеў кінафільм "Сляпы музыка" на сюжэт У.Караленкі і проста-такі зайшоўся ад плачу: "Хачу вучыцца музыцы!". Неўзабаве ён ужо вучыўся ў Сярэдняй спецыяльнай музычнай школе пры кансерваторыі — па класе баяна. І хача да гэтага інструмента душа не ляжала, вучань ён быў здольны — дасканала асвоіў баян. З чатырнаццацігадовага ўзросту Алега пачалі запрашаць іграць на вяселлях. К гэтаму часу ён навучыўся добра іграць і на гітары, і на фартэпіяна. Пазней, калі служыў у палкавым аркестры, асвоіў саксафон. У той час набіралі музыкантаў, спевакоў у знаны ансамбль БВА, якім кіраваў Леў Муранаў. Алег быў прыняты ў гэты калектыў, дзе і граў, і спяваў...

Потым ён спяваў у мінскіх рэстаранах. Былы бас-гітарыст "Песняроў" Леанід Тышко запрасіў Мельнікава спеваком-саксафоністам у рэстаран "Юбілейны". Але рэстаранныя канцэрты хутка надкучылі. Была мара — стаць сапраўдным прафесіяналам, спасцігаць сакрэты вакальнага мастацтва. Паступіў на вакальнае аддзяленне Беларускай кансерваторыі. Шчыра кажучы, яму не пашанцавала з выкладчыкам па спецыяльнасці, які, на жаль, не знайшоў ключык да свайго вучня, і юнак быў вымушаны пакінуць кансерваторыю. Аднак на яго звярнуў увагу выдатны педагог загадчык вакальнага аддзялення Мінскага музычнага вучылішча імя М.Глінкі Адам Асманавіч Мурзіч. Алег прыйшоў да яго вучнем — на трэці курс вучылішча...

Праз паўгода адбыўся Рэспубліканскі конкурс вакалістаў, пераможцам якога стаў Алег Мельнікаў. Менавіта тады яму параліла ехаць у Адэскую кансерваторыю да прафесара Яўгена Іванова, у якога вучыліся галоўным чынам басы, барытоны. Вясной 1986-га малады спявак быў ужо ў Адэсе. Суправаджаў яго педагог Адам Мурзіч, які лічыў сябе адказным, каму аддаць "такі матэрыял". На праслухоўванні Алег паспеў праспяваць толькі дзесцяць тактаў арый, як Яўген Мікалаевіч Іваноў з захапленнем сказаў: "Упершыню мне прывезлі студэнта,

якога не трэба перавучаць!".

— Да канца свайго жыцця Іваноў адносіўся да мяне па-мужчынску строга, але справядліва, па-бацькоўску аякаў і, мне здаецца, што я быў яго любімчыкам, — расказвае А.Мельнікаў. Ён удзячны і жонцы свайго педагога, таленавітаму выкладчыку камернага класа, заслужанай артыстцы Украіны Людміле Івановай, і канцэртмайстру Таццяне Книшовай, і рэктару Адэскай кансерваторыі, вядомаму спеваку Мікалаю Агрэнічу, які стварыў спрыяльныя абставіны для адораных студэнтаў, магчымасці для ўдзелу ў самых прэстыжных конкурсах.

Альма матэр паспрыяла станаўленню А.Мельнікава як опернага артыста. Ужо з першага курса ён стаў адным з вядучых салістаў славаціга Адэскага опернага тэатра. Дэбютаваў у партыі Шчалкалава з оперы М.Мусаргскага "Барыс Гадуюў". Потым быў Пімен таксама з "Барыса Гадуюва". Алегу было толькі 26 гадоў, калі яму даверылі гэтую цікавую складаную партыю. Штодзённа яго мучыла думка, як перадаць вобраз мудрага старца... На адзін з першых спектакляў ён прыйшоў у тэатр задоўга да пачатку. Рана прыйшоў і грывёр. Артыст апрапуну расу, загіміраваўся. І раптам адчуў, што яму ўжо не 26, а 90. Цікава, што на гэтым спектаклі Алега Мельнікава ў тэатры ніхто не пазнаў. Нават палічылі, што прыехаў гастралёр...

Цікава, ярка, эмацыянальна выконвае А.Мельнікаў ролю Дона Базіліё ў оперы Д.Расіні "Севільскі цырульнік". На думку ягонага педагога А.Мурзіча, гэта своеасаблівае візітоўка Алега. Ён не шаржуе, не перайграе, па-свойму смешны і вельмі пераканаўчы. У час гастроліў нашага тэатра па Іспаніі такі Дон Базіліё вельмі спадабаўся іспанскім аматарам опернага мастацтва.

Удача артыста — партыя караля Рэнэ ў оперы П.Чайкоўскага "Іяланта", якой, дарэчы, ён дэбютаваў у Мінску пасля васьмігадовай працы на сцэне Адэскай оперы. Няпроста было прыстасавацца да новага калектыву. Але нездарма гавораць: хто выжыў у Адэсе — выжыве ўсюды...

Працуючы ў родным горадзе, спявак паспяхова выступіў у самых розных спектаклях. Нават у параўнальна невялікіх партыях ён выглядае прыкметна, запамінаецца. Глядач не можа не заўважыць яго ў партыі Старога катэджаніна (опера Д.Шастаковіча "Кацярына Ізмайлава, або Лэдзі Макбет Мцэнскага павета"). Трапныя фарбы, таны і паўтаны знайшоў ён для ўвасаблення вобраза Дварэцкага (опера С.Картэса "Візіт дамы"). Скупа, але выразна, як і патрэбна паводле сюжэта, паказвае ён Рамфіса — вярхоўнага жраца з оперы Д.Вердзі "Аіда".

У нядаўняй прэм'еры — оперы А. Барадзіна "Князь Ігар" А.Мельнікаў стварыў два розныя яркія вобразы. Гэта вяселун-гуляка Галіцкі і самавіты хан Канчак.

Нядаўна я слухала спевака ў оперы Д.

Вердзі "Дон Карлас". Гэта было канцэртнае выкананне, на мове арыгінала. Спявак быў на вышыні. Голас яго гучаў ярка, прыгожа, як і належыць лаўрэату дзясятка прэстыжных міжнародных вакальных конкурсаў.

У кожным творчым спаборніцтве Алег Мельнікаў дэманстраваў не толькі высокае прафесійнае майстэрства, але і ўменне сабрацца, выступіць упэўнена, бліскуча. У Жэнеўскім конкурсе, напрыклад, было пяць тураў па розных гарадах, адборачны тур працягваўся амаль месяц. У першым Шалейнскім вакальным конкурсе, дзе канцэртнаму спяборніку — 38 гадоў, удзельнічалі толькі салісты оперных тэатраў. У Алега там была бліскучая перамога —

першая прэмія!

Але як ні дзіўна, таленавітага спевака Алега Мельнікава лепш ведаюць у Расіі, чым у роднай Беларусі. Вось і нядаўна ў сваім артыкуле ў газеце "Известия" славаціга оперная спявачка Ірына Архіпава назвала сярод самых таленавітых маладых оперных артыстаў імя нашага земляка Алега Мельнікава. Дарэчы, разам з Ірынай Канстанцінаўнай ён нядаўна паспяхова выступіў на Міжнародным оперным фестывалі ў Новасібірску, яны разам ўдзельнічалі ў выкананні "Рэквіема" Д.Вердзі. Мне таксама давялося слухаць Алега Мельнікава ў гэтым творы ў Мінску, ён спяваў бліскуча.

Зусім нядаўна яго запрасілі ў Маскву для ўдзелу ў выкананні вакальна-сімфанічнай пазмы Д.Шастаковіча "Пакаранне Сцяпана Разіна" для баса, хору, сімфанічнага аркестра. Дырыжыраваў сын кампазітара Максім, які лічыць Алега Мельнікава лепшым выканаўцам басовай партыі ў гэтым творы.

Неўзабаве і ў Германіі адбудзецца сольны канцэрт спевака. Думаю, не памылюся, калі скажу, што сольнага выступлення А. Мельнікава чакаюць прыхільнікі ягонага майстэрства ў родным Мінску.

На думку канцэртмайстра Л.Талкачовай, гэта вельмі здольны спявак, ягоны голас з цудоўным тэмбрам, у яго прыгожая сцэнічная знешнасць, прыроднае пачуццё сцэны, артыстычнасць. Яшчэ адзін вядомы канцэртмайстар, які працуе з А.Мельнікавым, Г. Карант адзначае, што ў артыста няма праблем з вакальнай тэсітурай, спявак вельмі музыкальны і самакрытычны. Аматары мастацтва, зазначае ён, не могуць не ганарыцца, што на Беларусі ёсць такі даравіты артыст, уладальнік прыгожага баса, якога чакана цудоўная будучыня. Педагог Алега А.Мурзіч з гонарам называе яго лепшым сваім вучнем. Дарэчы, спявак па-ранейшаму ў цесным кантакце з Адамам Асманавічам, вельмі часта прыходзіць да яго "пракамертоніць", бо вакалісту вельмі цяжка без старонняга вуха.

Алег Мельнікаў лічыць сябе максімалістам. На яго думку, у мастацтве нічога нельга рабіць напалову. І вядома ж, трэба быць да сябе вельмі патрабавальным, прафесіяналам з вялікай літары і не разменьвацца на халтуры. Яго хваляюць праблемы тэатра: "На мой погляд, вельмі добра было б пры актыўнай падтрымцы дзяржавы ўвесці ў нашым оперным кантрактную сістэму. А з боку адміністрацыі патрэбна гарантыя салісту на ўдзел у пэўнай колькасці спектакляў, інакш — адміністрацыя плаціць няўстойку. Калі ж па віне артыста зрываецца спектакль, дык павінен плаціць ён сам, але сэння з-за вельмі нізкіх заробкаў артыстаў ніхто з іх не зможа аплаціць..."

Алегу Мельнікаву — 34 гады. Ён у росквіце свайго таленту і марыць пра цікавыя басовыя партыі...

Вера КРОЗ

На здымках: Алег Мельнікаў у жыцці і на сцэне — Грэмін (злева) з оперы "Яўгеніў Анегін".